

วิเคราะห์การบรรเลงเดี่ยวเปียโนในบทเพลงเซต ของแอรอน โกลด์เบิร์ก
และนำแนวคิดของการฝึกกลองชุดมาใช้ร่วมกัน
เพื่อพัฒนาแบบฝึกในการแยกอิมโพรไวส์ระหว่างมือ

The Development of Pianist's Hand Independence for Improvisation
using the Analysis of Aaron Goldberg's Solo Composition SHED with
the Application of Drumset Practice Concepts.

คม วงษ์สวัสดิ์^{*1}

Kom Wongsawat^{*1}

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้เป็นการวิเคราะห์ส่วนของจังหวะของการเดี่ยวเปียโนที่เกิดขึ้นในการอิมโพรไวส์ของ แอรอน โกลด์เบิร์ก ในบทเพลง เซต โดยบทเพลงอยู่ในอัตราจังหวะห้า (5/4) ขณะที่มือซ้ายทำการเล่นที่เป็นรูปแบบและจังหวะยืนพื้น มือขวาของเขาก็ทำการอิมโพรไวส์ในรูปแบบของจังหวะที่แตกต่างออกไป ให้อิสระกับการอิมโพรไวส์ของทั้งสองมือ ในการวิเคราะห์สามารถเห็นถึงการใช้สัดส่วนค่าตัวโน้ตที่ต่างกัน มือทั้งสองทำการเล่นจังหวะสองแบบในเวลาเดียวกันได้ โดยการเล่นลักษณะนี้สามารถเห็นได้ในแบบฝึกหัดกลองชุด ที่มีการแยกรูปแบบการเล่นของมือสองข้างที่แตกต่างกัน สามารถนำความรู้ทั้งสองอย่างมาพัฒนาสร้างแบบฝึกใหม่ ที่สามารถพัฒนาการอิมโพรไวส์ของทั้งสองมือให้มีความอิสระจากกันได้หลายรูปแบบ

คำสำคัญ: แอรอน โกลด์เบิร์ก / อิมโพรไวส์ / จังหวะ 5/4

* Corresponding author, email: kom.won@mahidol.ac.th

¹ อาจารย์ประจำสาขาดนตรีแจ๊ส วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล

¹ Jazz Department, College of Music, Mahidol University

Abstract

The focus of this academic research article is to analyze the rhythmic usage of Aaron Goldberg's piano solo improvisation in his composition *SHED*. He composed this tune in 5/4 time signature with left hand playing ostinato, while his right hand is improvising different rhythmic elements in which both hands are playing independently to each other. Which gave the freedom for both hands. This character of rhythms can be found in drum set exercises that try to improve hands independence. These playing techniques of piano and drum can be developed and created more exercises, that can improve the pianist's hands independence for solo piano improvisation.

Keywords: Aaron Goldberg / Improvisation / Time Signature 5/4

ความเป็นมาและความสำคัญ

การเดี่ยวเปียโนในดนตรีแจ๊สมิมาตั้งแต่แจ๊สยุคแรกใหม่² และได้เพิ่มการอิมโพรไวส์ที่ซับซ้อนขึ้นมาเรื่อยๆ ตัวอย่างดังเช่น อาท ทาทัม (Art Tatum 1909-1956), บัด พาวเวล (Bud Powell 1924-1966), ออสการ์ ปีเตอร์สัน (Oscar Peterson 1925-2007), ชิค คอเรีย (Chick Corea 1941-2021) หรือ แบรด เมห์ลดา (Brad Mehldau 1970-) การบรรเลงเดี่ยวบนเปียโนของดนตรีแจ๊สนั้นถึงจะมีอิสระในการแสดงมากขึ้น แต่ก็มีผลทำให้เหนื่อยในหลายๆ ด้าน ในด้านหนึ่งคือการรักษาจังหวะให้คงที่ โดยที่มืออิมโพรไวส์ไปด้วย สามารถทำได้ด้วยการใช้มือซ้ายเล่นแทนเสียงของเครื่องดนตรีเบส ทำให้แตกต่างจากการเล่นกับวงดนตรีที่มีเบส ในบทเพลง *เซด* ของ แอรอน โกลด์เบิร์ก นั้น มีเครื่องหมายกำหนดจังหวะเป็น 5/4 มีความเร็วที่ 180 จังหวะต่อนาที เล่นกับวงทริโอ โดยเริ่มด้วยการเดี่ยวเปียโนมาก่อนและวงเริ่มเข้ามาเมื่อเริ่มทำนองหลัก และเริ่มอิมโพรไวส์เดี่ยวเปียโนหลังจากทำนองหลักจบทันทีโดยที่เบสและกลองหยุดเล่น และอิมโพรไวส์บนคอร์ดเพียงสองคอร์ด มี

² David Dower, "Self-Accompaniment and Improvisation in Solo Jazz Piano: Practice-Led Investigations of Assimilation, Ostinatos and 'Hand Splitting'" (M.A. Diss., Edith Cowan University, 2015), 15.

การใช้มือซ้ายเล่นเป็นรูปแบบที่ตายตัว ในขณะที่มือขวาทำการอิมโพรไวส์โดยให้ความสำคัญทั้งด้านเสียงประสานและจังหวะ แต่ที่น่าสนใจคือการใช้จังหวะที่แตกต่างออกไปจากมือซ้าย บทเพลงนี้อยู่ในอัลบั้ม โฮม (Home) ออกมาเมื่อปี ค.ศ. 2010 โดยมี รูเบน โรเจอร์ส (Reuben Rogers) เล่นตำแหน่งเบส และ อีริก ฮาร์แลนด์ (Eric Harland) เล่นกลอง

แอรอน โกลด์เบิร์ก เป็นนักเปียโนและนักประพันธ์เพลงชาวอเมริกัน เกิดเมื่อวันที่ 30 เมษายน ค.ศ. 1974 เริ่มเรียนเปียโนตอนอายุ 7 ปี และเข้าเรียนที่โรงเรียนนิวสคูลสำหรับดนตรีแจ๊สและดนตรีร่วมสมัย (New School for Jazz and Contemporary Music) ตอนอายุ 17 ปี หลังจากนั้นได้เรียนต่อที่มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด (Harvard) ทางด้านประวัติศาสตร์และวิทยาศาสตร์ (History and Science) ในด้านของจิตใจ สมองและพฤติกรรม (Mind, Brain and Behaviour)³ และสำเร็จการศึกษาในปี 1966 โดยได้รับเกียรตินิยมอันดับสอง ต่อมาเขาได้เริ่มเล่นกับ เบ็ตตี คาร์เตอร์ (Betty Carter) รวมถึง วินตัน มาร์ซาลิส (Wynton Marsalis), เคิร์ต โรเซนวิงเกิล (Kurt Rosenwinkel) เมเดอลีน เพร์ (Madeleine Peyroux) และได้เล่นเป็นมือเปียโนของมือแซ็กโซโฟน โจชัว เรดแมน (Joshua Redman) เป็นเวลาหลายปี หลังจากนั้นเขาได้เริ่มทำวงเปียโนทริโอของตัวเองชื่อว่า โอเอเอ็ม (OAM) โดยมี โอเมอร์ อาวิตัล (Omer Avital), แอรอน โกลด์เบิร์ก และ มาร์ค มิราตา (Marc Miralta) เป็นตำแหน่ง เบส เปียโน และกลอง ตามลำดับ⁴ และได้ร่วมงานบันทึกวีดีโอการสอนของมือกลอง อารี โฮนิก (Ari Hoenig) โดยร่วมทำสื่อการสอนสองชุดชื่อ การแนะนำสู่การเล่นแบบหลากหลายจังหวะ: การย่อและขยายเวลาภายในฟอร์มเพลง ชุดที่ 1 (Intro to Polyrhythms: Contracting and Expanding Time Within Form, Vol. 1) และการปรับเปลี่ยนจังหวะ ชุดที่ 2 (Metric Modulations Vol 2)

ลักษณะของการบรรเลงเดี่ยวในเรื่องของการเล่นประกอบให้ตนเอง (Self-Accompaniment) ของดนตรีแจ๊ส เป็นส่วนจำเป็นในการพัฒนาการเดี่ยวเปียโน ในการเล่นร่วมกับวงดนตรี การเล่นประกอบถูกแบ่งระหว่างสมาชิกในวงเพื่อที่จะสนับสนุนผู้ที่กำลังอิมโพรไวส์อยู่ ในการเล่นคนเดียว การเล่นประกอบเพื่อตนเองจึงเป็นสิ่งจำเป็น เพื่อที่ผู้แสดงจะต้องรับผิดชอบทั้งด้าน

³ Jelle van der Meulen, "Goldberg's Variations: Investigating Aaron Goldberg's Improvisational Style" (M.A. Diss., Royal Conservatoire The Hague, 2017), 5.

⁴ Patrick Jarenwattananon, "Aaron Goldberg Trio + 1: Live At The Village Vanguard," accessed July 29, 2020, <https://www.npr.org/2011/02/02/133241510/aaron-goldberg-trio-1-live-at-the-village-vanguard>.

การเล่นประกอบให้ตนเองและเล่นส่วนของทำนอง (ในที่นี้คือส่วนที่เป็นการอิมโพรไวส์)⁵ ในที่นี้การเล่นประกอบการเล่นคนเดียวของเปียโนส่วนใหญ่เป็นมือซ้าย มือซ้ายจะเป็นมือที่ไม่ได้ถูกพัฒนาได้เหมือนมือขวาสำหรับนักเปียโนแจ๊สทั่วไป⁶ รวมทั้งการเล่นร่วมกันทั้งสองมือ ไม่ได้ถูกพัฒนาเป็นบทเรียนมากนัก เมื่อนักดนตรีแจ๊สส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการอิมโพรไวส์ในมือขวาและมือซ้ายทำหน้าที่ในการเล่นคอร์ดในการเล่นกับวงดนตรี เมื่อเล่นคนเดียวแล้วถึงแม้จะเป็นบทเพลงเดิม แต่การเข้าใจถึงการเล่น ในลักษณะการเล่นประกอบให้ตนเองกับการอิมโพรไวส์ด้วยมือขวาจึงแตกต่างจากเดิม⁷

จุดประสงค์ของบทความวิจัยนี้ คือการวิเคราะห์การใช้จังหวะในการอิมโพรไวส์ของแอร์อน โกลด์เบิร์ก ในช่วงที่เล่นเดี่ยวในบทเพลง *เชด* โดยใช้หลักความเข้าใจของการฝึกซ้อมกลองชุด มาช่วยให้มองเห็นถึงความเป็นไปได้ในการฝึกเพิ่มเติมเพื่อให้มือทั้งสองข้างของผู้ฝึกสามารถอิมโพรไวส์ได้อย่างอิสระในด้านของจังหวะของทั้งสองมือ โดยคาดหวังว่าจะสามารถเป็นแบบฝึกเพื่อเสริมสร้างความเข้าใจและให้แนวคิดในการฝึกให้กับผู้ฝึกในเรื่องของสัดส่วนของจังหวะเพื่อการพัฒนาทักษะการอิมโพรไวส์บนเปียโนที่ดีขึ้น

ผลการวิเคราะห์การเดี่ยวเปียโนในด้านจังหวะที่เกิดขึ้นในการอิมโพรไวส์ของ แอร์อน โกลด์เบิร์ก ในบทเพลง *เชด*

บทเพลง *เชด* มีมือซ้ายที่ทำหน้าที่ในการเล่นแนวซ้ำยืนพื้น (Ostinato) ทุกสองห้องโดยมีคอร์ด Fm7 และ D^bm7 ในจังหวะ 5/4 โดยแทนที่โน้ตพื้นต้นจะอยู่ที่จังหวะแรกของห้อง ถูกแทนที่ด้วยตัวที่ห้าและตัวรูดถูกเล่นในจังหวะยกในจังหวะที่หนึ่ง (พิจารณาจากตัวอย่างที่ 1-2 ประกอบ)

⁵ David Dower, "Self-Accompaniment and Improvisation in Solo Jazz Piano: Practice-Led Investigations of Assimilation, Ostinatos and 'Hand Splitting'" (M.A. Diss., Edith Cowan University, 2015), 3.

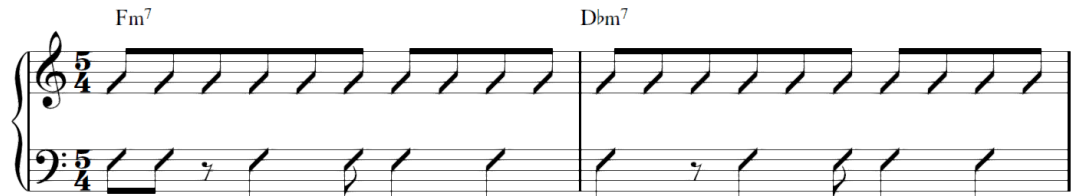
⁶ Michael Longo, *Developing the Left Hand for Jazz Piano* (Anniston, AL: Consolidated Artists Publishing, 1978), 1.

⁷ David Dower, "Self-Accompaniment and Improvisation in Solo Jazz Piano: Practice-Led Investigations of Assimilation, Ostinatos and 'Hand Splitting'" (M.A. Diss., Edith Cowan University, 2015), 4.

ตัวอย่างที่ 1 แสดงการเล่นหลักของมือซ้ายในเพลง เซด ของ แอรอน โกลด์เบิร์ก

ตัวอย่างที่ 4 เมื่อเพิ่มความซับซ้อนของจังหวะมือขวา

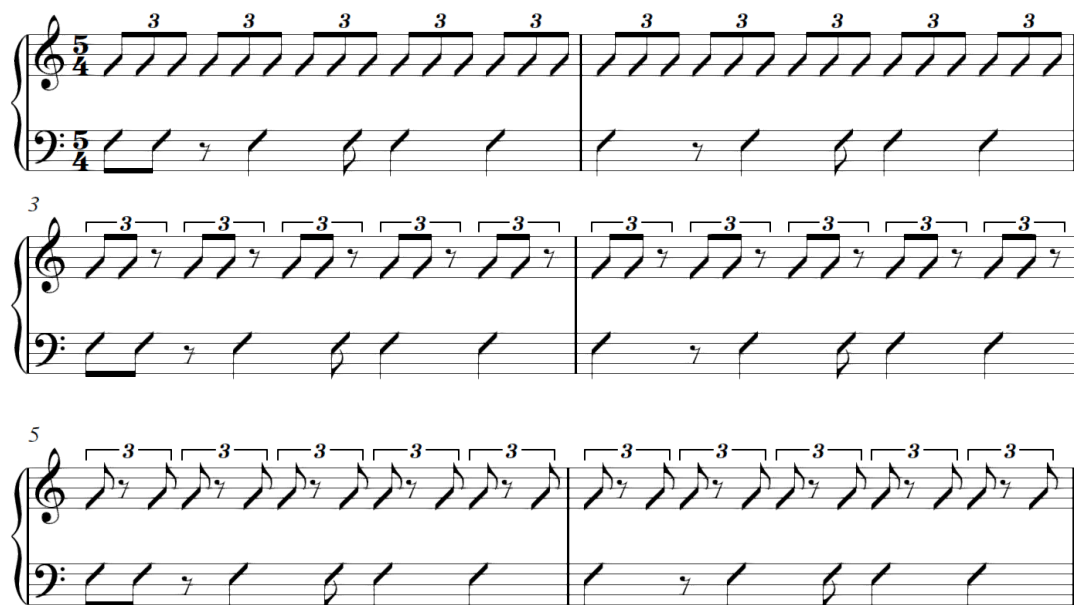

แอรอน ได้ใช้จังหวะทั้งแบบเป็นกลุ่ม และแบบการแยกส่วนของเซปต์หนึ่งชั้นสามพยางค์ (8th Note Triplets) โดยเล่นด้วยมือขวาให้ขัดแย้งกับมือซ้ายที่กำลังเล่นเป็นรูปแบบในจังหวะ 5/4 อยู่ โดยมีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวโดยการพลิกแพลงการใช้เซปต์หนึ่งชั้นสามพยางค์ ในการอิมโพรไวส์ โดยใช้แบบ ตัวแรกและตัวที่สองของทริพลีท (Triplet) และ ตัวที่หนึ่งและตัวที่สามของทริพลีท (ตัวอย่างที่ 5)

ตัวอย่างที่ 5 ห้องที่ 17-22 การเล่นของ แอรอน ที่ใช้เซปต์หนึ่งชั้นสามพยางค์หลายแบบ

ซึ่งเราสามารถใช้แนวคิดของมือกลองมาปรับใช้ โดยแยกกลุ่มของสามพยางค์เป็นสามแบบ คือ แบบทุกตัว แบบตัวที่หนึ่งและสอง และแบบตัวที่หนึ่งกับสาม (ตัวอย่างที่ 6)

ตัวอย่างที่ 6 การนำเอารูปแบบสามพยางค์มาแยกเพื่อใช้ฝึก

การนำมาใช้ฝึกกับเปียโน

เมื่อสองมือของผู้ฝึกคล่องตัวกับลักษณะของจังหวะที่ได้แยกออกมาแล้ว สามารถนำแนวคิดนี้มาใช้กับเปียโนได้หลายแบบ โดยเริ่มจากโน้ตตัวดำก่อน แล้วไปเป็นโน้ตเข้บัตหนึ่งชั้น แล้วจึงเป็นโน้ตเข้บัตหนึ่งชั้นสามพยางค์ (ตัวอย่างที่ 7)

ตัวอย่างที่ 7 เมื่อนำมาใช้กับเปียโน ให้ลองใช้นิ้วที่ต่างกันไปด้วยเพื่อเป็นการตรวจสอบตนเอง

เมื่อผู้ฝึกเริ่มเคยชินกับจังหวะทั้งสามแบบแล้ว ผู้ฝึกสามารถสร้างแบบฝึกที่ซับซ้อนขึ้นโดยใช้แนวคิดเดิมแต่เปลี่ยนเสียงตัวโน้ต (Pitch) (ตัวอย่างที่ 8)

ตัวอย่างที่ 8 เมื่อทำโน้ตเข้บิตหนึ่งขึ้น เป็นอาร์เปจโจ (Arpeggio) โดยให้มีแบบทั้งลักษณะที่เป็น จังหวะ 2-3 และ 3-2

สุดท้ายเมื่อนำหลักการเดียวกันมาเปลี่ยนเป็นลักษณะแบบโน้ตเข้บิตหนึ่งขึ้นสามพยางค์ ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ส่วนหนึ่งของแอร์อนจะได้แบบฝึกตามตัวอย่างที่ 9

ตัวอย่างที่ 9 เมื่อใช้หลักการเดียวกันมาแปลงเป็นแบบโน้ตเชบิตหนึ่งชั้นสามพยางค์

สรุปผลและข้อเสนอแนะ

จากการวิเคราะห์ด้านการใช้จังหวะในการอิมโพรไวส์ของแอร์อน แสดงให้เห็นถึงจังหวะสองแบบที่ใช้บ่อย คือ ลักษณะจังหวะแบบโน้ตเชบิตหนึ่งชั้น และโน้ตเชบิตหนึ่งชั้นสามพยางค์ เพิ่มเติมคือการนำลักษณะเฉพาะของจังหวะนั้นๆ มาเปลี่ยนแปลงโดยการตัด รวมทั้งใช้เรื่องของเสียงตัวโน้ตที่จะใช้ด้วย การนำมาใช้ฝึกมีหลายวิธี แต่พื้นฐานที่สำคัญส่วนหนึ่งคือการเล่นให้ได้จังหวะอย่างสม่ำเสมอ ในขณะที่อิมโพรไวส์ไปด้วย ซึ่งเป็นสิ่งที่ท้าทายสำหรับนักเปียโน การฝึกด้วยแนวความคิดของกลอง ซึ่งตัดเรื่องของเสียงตัวโน้ตออกไปก่อน¹⁰ ก็สามารถทำให้เข้าใจถึงพื้นฐานด้านจังหวะที่สามารถพัฒนาให้แข็งแรงขึ้นได้ แบบฝึกหัดเหล่านี้ยังสามารถคิดพลิกแพลงเพื่อต่อยอดและเพิ่มความซับซ้อนด้านจังหวะมากขึ้นไปอีก

¹⁰ Thomas Andrew Van Seters, "Eighty-Eight Drums: The Piano as Percussion Instrument in Jazz" (PhD. Diss., University of Toronto, 2012), 1.

SHED

Aaron Goldberg's solo transcription

Aaron Goldberg

$\text{♩} = 180$

1 Fm^7 $D\flat m^7$

3 Fm^7 $D\flat m^7$

5 Fm^7 $D\flat m^7$

7 Fm^7 $D\flat m^7$

9 Fm^7 $D\flat m^7$

11 Fm^7 $D\flat m^7$

2

13 Fm⁷ Dbm⁷

15 Fm⁷ Dbm⁷ 3

17 Fm⁷ Dbm⁷ 3 3 3 3 3 3 3 3

19 Fm⁷ Dbm⁷ 3 3 3 3 3 3 3 3

21 Fm⁷ Dbm⁷ 3 3 3 3 3 3 3 3

23 Fm⁷ Dbm⁷ 3 3

3

25 Fm7 3 Dbm7 3

27 Fm7 3 Dbm7 3 3 3 3 3

29 Fm7 3 Dbm7 3 3 3 3 3

31 Fm7 3 Dbm7 3 3 3 3 3

33 Fm7 3 Dbm7 3 3 3 3 3

35 Fm7 3 Dbm7 3 3 3 3

บรรณานุกรม

- Briggs, Frank. *Complete Modern Drum Set*. Fenton, MO: Mel Bay Publications Inc., 2015.
- Dower, David. "Self-Accompaniment and Improvisation in Solo Jazz Piano: Practice-Led Investigations of Assimilation, Ostinatos and 'Hand Splitting'." M.A. Diss., Edith Cowan University, 2015.
- Jarenwattananon, Patrick. "Aaron Goldberg Trio + 1: Live At The Village Vanguard." Accessed July 29, 2020. <https://www.npr.org/2011/02/02/133241510/aaron-goldberg-trio-1-live-at-the-village-vanguard>.
- Longo, Michael. *Developing the Left Hand for Jazz Piano*. Anniston, AL: Consolidated Artists Publishing, 1978.
- Meulen, Jelle van der. "Goldberg's Variations: Investigating Aaron Goldberg's Improvisational Style." M.A. Diss., Royal Conservatoire The Hague, 2017.
- Pilc, Jean-Michel. *It's about Music: The Art and Heart of Improvisation*. Montrose, CA: Glen Lyon Books, 2012.
- Seters, Thomas Andrew Van. "Eighty-Eight Drums: The Piano as Percussion Instrument in Jazz." PhD Diss., University of Toronto, 2012.